

Motion om att Stockholm ska inrätta en miljöcontroller till Brommaprojektet

Motion av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

I en motion av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L) väckt i kommunfullmäktige föreslås att Stockholms stad inrättar en särskild miljöcontroller kopplad till stadsutvecklingsprojektet i Bromma. Enligt motionärerna bör denna funktion ansvara för att säkerställa att projektets klimat- och miljöpåverkan minimeras, att saneringsarbetet genomförs på ett hälsomässigt säkert sätt samt att den biologiska mångfalden bevaras. Miljöcontrollern föreslås även fungera som en samordnande funktion mellan olika aktörer, bistå med expertstöd i strategiska beslut och rapportera regelbundet till kommunfullmäktige och andra beslutsfattare om projektets miljöstatus.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Naturskyddsföreningen.

Trafiknämnden avstår från att svara på remissen då den inte berör trafiknämndens verksamhet. Naturskyddsföreningen har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret bedömer att förslaget om en särskild miljöcontroller inte är motiverat i nuläget.

Exploateringsnämnden framhåller att en stadsövergripande miljöcontroller, såsom den beskrivs i motionen, bedöms göra som mest nytta i ett senare skede av arbetet med projektet.

Stadsbyggnadsnämnden anser att en miljöcontroller är mer relevant i senare skeden, men föreslår att en hållbarhetsstrateg/-samordnare tillsätts snarast för att stötta det pågående arbetet med klimat- och hållbarhetsfrågor.

Bromma stadsdelsnämnd anser att berörda förvaltningar få bedöma huruvida det finns behov av att inrätta en ny samordnande funktion för hållbarhetsfrågorna.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Bromma flygplats är ett av få större sammanhängande områden i Stockholm där det finns möjlighet till stadsutveckling och byggande av ett stort antal bostäder och arbetsplatser. Idag präglas allt för stora delar av vår stad av bostadsbrist, segregation och trångboddhet. Genom att påbörja stadsutveckling på Bromma flygplats tar vi ansvar för framtida generationer stockholmare.

Stockholm ska stå redo att bygga bostäder så snart flygplatsen är avvecklad. Vi har därför startat programarbetet för den nya stadsdelen Bromma parkstad. Området ska planeras utifrån ambitionen att skapa en socialt och miljömässig hållbar stadsdel. Området ska bli en levande, grön, trygg samt miljö- och klimativänlig stadsdel där stockholmare med olika bakgrund kan mötas. Området ska rymma blandade former av bostäder med rimliga boendekostnader, arbetsplatser och samhällsservice.

Inom ramen för det pågående programarbetet finns ett tydligt fokus på miljö- och klimatfrågor. Ett arbete pågår inom projektet för att inrätta en förvaltningsöverskridande specialistgrupp för stöd i hållbarhets- och klimatfrågor.

Det gläder mig att motionärerna delar ambitionen att projektet ska genomföras med höga miljö- och klimatkrav. Staden har mycket att vinna på en bred samsyn när det kommer till Bromma parkstad, både mellan partier men också inom partiernas nationella nivå och lokala nivå.

En viktig del i klimat- och miljöarbetet för Bromma parkstad är saneringsarbetet. I avvecklingen av flygplatsen måste det klargöras att staten genom Swedavia ska ta ansvar för sanering av föroreningar i enlighet med gällande arrendeavtal för marken samt enligt miljölagstiftningen. Att regeringen obstruerar nedläggningen av Bromma flygplats och hindrar en ordnad avveckling hjälper inte miljö- och klimatarbetet.

Bilaga

Motion om att Stockholm ska inrätta en miljöcontroller till Brommaprojektet, dnr KS 2025/466-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföras

Liberalerna delar uppfattningen att Bromma är ett unikt stadsutvecklingsprojekt med stor potential, men också med betydande miljömässiga utmaningar. Därför är det glädjande att förvaltningen bekräftar vikten av ett starkt fokus på klimat och hållbarhet i projektet.

Vi noterar att förvaltningen föreslår att en hållbarhetsstrateg eller -samordnare tillsätts snarast. Detta är ett steg i rätt riktning, men enligt Liberalerna faller dessa uppgifter inom ramen för det vi föreslår att en miljöcontroller ska ansvara för. En miljöcontroller ska inte enbart stötta arbetet, utan ha ett tydligt och sammanhållet ansvar för att säkerställa att hela projektet genomförs med minsta möjliga klimatavtryck. Sanering av marken ska med högsta hälsokvalitet, och att projektets miljöpåverkan löpande följs upp och rapporteras till såväl ansvariga förvaltningar som kommunfullmäktige.

Liberalerna delar uppfattningen att Brommaprojektet är ett unikt stadsutvecklingsprojekt som måste präglas av höga miljö- och klimatambitioner. Just därför anser vi att borgarrådets argument snarare understryker behovet av en miljöcontroller. Att inrätta en specialistgrupp är värdefullt, men det räcker inte för att garantera transparens, kontinuitet och tydligt ansvarstagande genom hela projektet. En miljöcontroller skulle ha det samlade ansvaret för att säkerställa att sanering, klimatarbete och uppföljning inte tappas bort i ett projekt av denna skala.

Det handlar inte bara om ambitioner i programarbetet, utan om att säkra att de faktiskt genomförs, följs upp och redovisas löpande till kommunfullmäktige. Med tanke på de betydande risker som följer av markföreningarna och de stora klimatavtryck som kan uppstå, krävs ett tydligare ansvar än vad en specialistgrupp kan bära. En miljöcontroller skulle därmed bli den garanti som behövs för att Brommaprojektet verkligen kan bli den förebild för hållbar stadsutveckling som alla efterfrågar. Tidigare större projekt i staden har visat att avsaknaden av rätt kunskap och hantering av miljöfrågor från början har lett till både juridiska och miljömässiga problem. Liberalerna vill därför säkerställa att en särskild funktion finns på plats redan från projektstart för att minska riskerna och skapa rätt förutsättningar att hantera eventuella problem längre fram.

Liberalerna delar uppfattning att staten genom Swedavia har ett ansvar för saneringen av marken enligt gällande avtal och lagstiftning. Men detta utesluter inte att staden måste ha en egen stark funktion för att säkerställa att saneringen verkligen genomförs på ett sätt som möjliggör ett tryggt och hälsosamt boende. Oavsett regeringens ställningstaganden kring flygplatsens framtid är det Stockholms stad som kommer att bära ansvaret för att utvecklingen av Brommaprojektet sker i linje med våra klimat-

och miljömål. En miljöcontroller är därför en viktig förstärkning, inte en ersättning för statens ansvar. Vilket ska vara stadens eget verktyg för uppföljning, transparens och kvalitetssäkring genom hela processen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 3 september 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L) föreslås att Stockholms stad inrättar en särskild miljöcontroller kopplad till stadsutvecklingsprojektet i Bromma. Enligt motionärerna bör denna funktion ansvara för att säkerställa att projektets klimat- och miljöpåverkan minimeras, att saneringsarbetet genomförs på ett hälsomässigt säkert sätt samt att den biologiska mångfalden bevaras. Miljöcontrollern föreslås även fungera som en samordnande funktion mellan olika aktörer, bistå med expertstöd i strategiska beslut och rapportera regelbundet till kommunfullmäktige och andra beslutsfattare om projektets miljöstatus.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Naturskyddsföreningen.

Trafiknämnden avstår från att svara på remissen då den inte berör trafiknämndens verksamhet. Naturskyddsföreningen har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärernas uppfattning om att Brommaprojektet ska genomföras med höga miljö- och klimatkrav. Det är angeläget att saneringsarbetet sker på ett säkert sätt och att hållbarhetsmålen integreras i samtliga skeden av projektet. Inom ramen för det pågående programarbetet finns redan ett tydligt fokus på dessa frågor, och ett arbete pågår inom projektet för att inrätta en förvaltningsöverskridande specialistgrupp för stöd i hållbarhets- och klimatfrågor.

Mot bakgrund av att projektet befinner sig i ett tidigt skede och att relevanta funktioner redan etableras bedömer stadsledningskontoret att förslaget om en särskild miljöcontroller inte är motiverat i nuläget.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2025 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen samt att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av André Nilsson (L), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ser positivt på ambitionen att stadsutvecklingsprojektet i Bromma ska genomföras med minsta möjliga klimatavtryck. Detta kommer bland annat innefatta att säkerställa att marken sanerats till en nivå som möjliggör ett tryggt och hälsosamt boende.

I enlighet med budget för 2025 fattade kommunfullmäktige i februari 2025 ett reviderat utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats. Inriktningen för utredningsbeslutet är att ta fram ett program där syftet är att studera en utveckling med blandad stadsbebyggelse. Programarbetet ska beskriva en långsiktig vision för denna utveckling, ta fram strategier för hantering av övergripande utmaningar samt en grundstruktur för markanvändningen. Programmet ska sedan vara vägledande för framtida detaljplaner inom området. Programmet utgör ett första steg i planeringen inom projektet som kommer att följas av ytterligare processer.

Arbetet med programmet är för närvarande i ett tidigt skede, där bland annat mål för hållbarhet ses över. Projektet arbetar samtidigt med hållbarhetsfrågor inom olika områden. För närvarande hanteras miljö-, klimat- och hållbarhetsfrågor inom respektive tema av projektgruppen, upphandlade konsulter med flera. Ett arbete pågår för att skapa en förvaltningsöverskridande specialistgrupp inom hållbarhet med syftet att vara stödjande och rådgivande till projektets arbete med hållbarhets- och klimatfrågor.

En stadsövergripande miljöcontroller, såsom den beskrivs i motionen, bedöms göra som mest nytta när det blir tydligare vilka frågor som behöver hanteras och på vilken nivå. I ett senare skede av arbetet med projektet kan en miljöcontroller bli aktuellt men där projektet är i nuläget bedöms arbetet kunna hanteras av befintliga resurser inom staden.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2025 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen samt att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Reservation av Björn Ljung (L), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ser positivt på ambitionen att stadsutvecklingsprojektet i Bromma ska genomföras med minsta möjliga klimatavtryck. Detta bedöms bland annat omfatta att säkerställa en robust grönstruktur som kan hantera klimataspekter samt att marken sanerats till en nivå som möjliggör ett tryggt och hälsosamt boende.

I enlighet med budget för 2025 fattade kommunfullmäktige i februari 2025 ett reviderat utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats. Inriktningen för utredningsbeslutet är att ta fram ett program där syftet är att studera en utveckling med blandad stadsbebyggelse. Programarbetet ska forma en långsiktig vision för denna utveckling, ta fram strategier för hantering av övergripande knäckfrågor samt en grundstruktur för markanvändningen som sedan kan fördjupas och vidare ytterligare konkretiseras i efterföljande detaljplaner. Programmet utgör ett första steg i planeringen som kommer att efterföljas av ytterligare processer innan detaljplaneskede kan ta vid och första spadtag kan tas.

I nuläget är programarbetet i ett mycket tidigt skede där projektets strävansmål för bland annat hållbarhet tas fram. Projektet arbetar samtidigt genomgående med hållbarhetsfrågor inom olika områden i det pågående struktur- och utredningsarbetet. Projektet har även inlett en process för att skapa en förvaltningsöverskridande specialistgrupp för hållbarhet, där syftet är att specialistgruppen ska kunna stötta och agera rådgivande i hållbarhets- och klimatfrågor i projektets initiala skede.

Många av de uppgifter som föreslås vara miljöcontrollerns ansvar tolkar stadsbyggnadskontoret vara mer aktuella för senare skeden. Ska en roll inrättas enligt förslaget bör projektet ha kommit längre och då kan en sådan roll vara en stor tillgång. Skulle det framöver bli aktuellt med en sådan typ av roll inom projektet, är det exploateringskontoret som är projektägare och ansvarig för ekonomi som ska tillhandahålla resurser. I nuläget hanteras miljö-, klimat- och hållbarhetsfrågor inom projektet, genom upphandlade konsulter och även av den specialistgrupp som ska stötta projektet. Däremot ser stadsbyggnadskontoret gärna att en roll som hållbarhetsstrateg/-samordnare som är dedikerad projektet tillsätts så snart som möjligt för att fungera som stöd och bollplank i dessa frågor.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 5 juni 2025 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och översänder det till kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Det ligger det i förvaltningens och brommabornas intresse att flygplatsområdet utvecklas på ett miljömässigt hållbart sätt. Att hållbarhetsfrågorna skulle ges ett uttalat fokus i projektet ser förvaltningen positivt på. Förvaltningen ser att framförallt exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen berörs av förslaget om att inrätta en miljöcontroller för utvecklingen av Bromma flygplats.

Förvaltningen känner till att ett arbete pågår för att skapa en förvaltningsöverskridande specialistgrupp inom hållbarhet med syftet att vara stödjande och rådgivande till projektets arbete med hållbarhets- och klimatfrågor.

Huruvida det finns behov av att inrätta en ny samordnande funktion för hållbarhetsfrågorna får bedömas av berörda förvaltningar.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av André Nilsson (L)

Att bifalla motionen samt att därutöver anför följande:

Vi tackar kontoret för svaret på motionen.

Vi delar uppfattningen att Bromma är ett unikt stadsutvecklingsprojekt med stor potential – men också med betydande miljömässiga utmaningar. Därför är det glädjande att förvaltningen bekräftar vikten av ett starkt fokus på klimat och hållbarhet i projektet.

Vi noterar att förvaltningen föreslår att en hållbarhetsstrateg eller -samordnare tillsätts snarast. Detta är ett steg i rätt riktning, men enligt Liberalerna faller dessa uppgifter inom ramen för det vi föreslår att en miljöcontroller ska ansvara för. En miljöcontroller ska inte enbart stötta arbetet, utan ha ett tydligt och sammanhållet ansvar för att säkerställa att hela projektet genomförs med minsta möjliga klimatavtryck. Sanering av marken ska med högsta hälsokvalitet, och att projektets miljöpåverkan löpande följs upp och rapporteras till såväl ansvariga förvaltningar som kommunfullmäktige.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Mats Johnsson (SD)

Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag, samt att därutöver anför följande:

Förslaget att inrätta en miljöcontroller är i linje med en växande byråkrati som flera partier driver. I en sådan tillväxtpolitik hittar man konstant nya områden där de anser att det offentliga ska reglera och kontrollera. När, eller om, Bromma flygplats ska få ny verksamhet kommer sådan byggnation genomgå sedvanlig miljökontroll av mark, grundvatten och vattendrag. Det finns redan både reglering och anställda experter för att genomföra sådana undersökningar. Att tillsätta ytterligare experter kommer inte att göra miljön någon nytta men ger ett viktigt ekonomiskt tillskott till de som anställs. Det finns dock redan en god arbetsmarknad för denna kategori och medborgarnas skattemedel kan göra bättre nytta för deras välfärd om de inte tas ut alls (som skatt) för detta ändamål. Ett svar från nämnden bör inkludera ett resonemang som går i linje med ovanstående.

Reservation av Björn Ljung (L)

Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att bifalla motionen, samt att därutöver anföra följande:

Vi tackar kontoret för svaret på motionen. Vi delar uppfattningen att Bromma är ett unikt stadsutvecklingsprojekt med stor potential – men också med betydande miljömässiga utmaningar. Därför är det glädjande att förvaltningen bekräftar vikten av ett starkt fokus på klimat och hållbarhet i projektet.

Vi noterar att förvaltningen föreslår att en hållbarhetsstrateg eller -samordnare tillsätts snarast. Detta är ett steg i rätt riktning, men enligt Liberalerna faller dessa uppgifter inom ramen för det vi föreslår att en miljöcontroller ska ansvara för. En miljöcontroller ska inte enbart stötta arbetet, utan ha ett tydligt och sammanhållet ansvar för att säkerställa att hela projektet genomförs med minsta möjliga klimatavtryck. Sanering av marken ska med högsta hälsokvalitet, och att projektets miljöpåverkan löpande följs upp och rapporteras till såväl ansvariga förvaltningar som kommunfullmäktige.